ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 29. októbra 2009 *

Vo veci C-246/08,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 3. júna 2008,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: P. Aalto a D. Triantafyllou, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Fínskej republike, v zastúpení: A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnená zástupkyňa,

žalovanej,

* Jazyk konania: fínčina.

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda druhej komory J. N. Cunha Rodrigues, vykonávajúci funkciu predsedu tretej komory, sudcovia P. Lindh, A. Rosas, U. Lõhmus a A. Ó Caoimh (spravodajca),

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 7. júla 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Fínska republika si tým, že v súlade s fínskou právnou úpravou o právnej pomoci nevyberá daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) za služby právnej pomoci poskytované štátnymi kanceláriami právnej pomoci, to znamená štátnymi právnymi poradcami zamestnanými v týchto kanceláriách, zatiaľ čo podobné služby poskytované súkromnými právnymi poradcami DPH podliehajú, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 2 bodu 1, ako aj z článku 4 ods. 1, 2 a 5 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov

týkajúcich sa daní z obratu — spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23, ďalej len „šiesta smernica“).

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Článok 2 šiestej smernice znie:

„[DPH] podlieha:

1. dodávka tovaru alebo služieb za úhradu [za protihodnotu — *neoficiálny preklad*] v rámci územia štátu zdaniteľnou osobou,

2. dovoz tovaru.“

3 Podľa ustanovení článku 4 šiestej smernice:

„1. Pojem ‚zdaniteľná osoba' predstavuje osobu, ktorá nezávisle na ľubovoľnom mieste vykonáva hospodársku činnosť bližšie určenú v odseku 2, odhliadajúc od účelu a výsledkov tejto činnosti.

2. Hospodárske činnosti spomínané v odseku 1 predstavujú všetky činnosti výrobcov, obchodníkov a osôb poskytujúcich služby, vrátane banských a poľnohospodárskych činností a činností jednotlivých profesií. Aj využívanie hmotného alebo nehmotného majetku na účely nadobúdania zisku z nich na nepretržitom základe sa bude tiež považovať za hospodársku činnosť.

…

5. Štátne orgány, orgány regionálnej a miestnej správy a iné orgány riadiace sa verejným právom sa nepovažujú za zdaniteľné osoby vzhľadom na činnosti alebo plnenia, ktorých sa zúčastňujú ako verejné orgány [orgány verejnej moci — *neoficiálny preklad*] ani vtedy, keď v súvislosti s týmito činnosťami alebo plneniami inkasujú dávky, poplatky, príspevky alebo platby.

Ak sa zúčastňujú takýchto činností a plnení, považujú sa za zdaniteľné osoby v súvislosti s týmito činnosťami a plneniami v tých prípadoch, keď by zaobchádzanie s nimi ako s osobami nepodliehajúcimi dani [s osobami, ktoré nie sú zdaniteľnými osobami — *neoficiálny preklad*] viedlo k výraznému narušeniu voľnej súťaže.

…“

4 Článok 6 ods. 1 šiestej smernice stanovuje:

„1. Pojem ‚poskytovanie služieb‘ predstavuje každé plnenie, ktoré nie je dodaním tovaru v zmysle článku 5.

Medzi takéto plnenia môžu okrem iného patriť:

— postúpenia nehmotného majetku nezávisle od toho, či je alebo nie je predmetom dokumentu stanovujúceho vlastnícke právo,

— povinnosť vyhnúť sa určitému činu alebo tolerovať určitý čin alebo situáciu [záväzok zdržať sa určitého konania alebo strpieť konanie alebo stav — *neoficiálny preklad*],

— vykonávanie služieb na príkaz vydaný štátnym orgánom alebo v jeho mene alebo pri dodržiavaní zákona.“

Vnútroštátna právna úprava

Právna úprava týkajúca sa právnej pomoci

5 Režim právnej pomoci vo Fínsku je založený na štyroch právnych predpisoch prijatých v roku 2002, a to na zákone o právnej pomoci [oikeusapulaki (257/2002)] z 5. apríla 2002, zákone o štátnych kanceláriách právnej pomoci [laki valtion oikeusaputoimistoista (258/2002)] z 5. apríla 2002, ministerskej vyhláške o právnej pomoci [valtioneuvoston asetus oikeusavusta (388/2002)] z 23. mája 2002 a ministerskej vyhláške o kritériách odmeňovania právnej pomoci [valtioneuvoston asetus oikeusavun palkkioperusteista (389/2002)] z 23. mája 2002.

6 Zákon o právnej pomoci vo svojom § 1 stanovuje, že táto pomoc sa prizná z verejných zdrojov každému, kto potrebuje právnu pomoc v právnej veci, ale vzhľadom na svoju ekonomickú situáciu nie je schopný znášať financovanie svojej veci. Právna pomoc môže byť priznaná tak v rámci súdneho konania, ako aj v rámci mimosúdneho konania.

7 Podľa § 8 tohto zákona právnu pomoc v zásade poskytujú právni poradcovia zamestnaní v štátnych kanceláriách právnej pomoci (ďalej len „štátne kancelárie“). Tieto kancelárie, ktorých bolo v roku 2008 60, zamestnávajú približne 220 týchto poradcov, pričom títo sú úradníkmi odmeňovanými štátom. Výdavky na fungovanie týchto štátnych kancelárií sú financované z verejných zdrojov. Odmeny zaplatené príjemcami právnej pomoci sa však zdaňujú ako príjmy do rozpočtu každej kancelárie s tým, že z dôvodu takto pokrytých výdavkov na fungovanie sa im nepriznáva žiadne verejné financovanie.

8 Ten istý § 8 zákona o právnej pomoci však stanovuje, že v rámci súdneho konania môže byť ako súkromný poradca ustanovený aj advokát alebo iný súkromný právnik, ktorý na tento účel udelil svoj súhlas. Ak samotný príjemca právnej pomoci navrhol na svoje zastupovanie osobu preukazujúcu vyžadovanú profesijnú kvalifikáciu, táto osoba musí byť s výnimkou mimoriadnych dôvodov ustanovená.

9 Ustanovenie § 17 zákona o právnej pomoci upravuje odmeny súkromného poradcu. Podľa tohto ustanovenia súkromný poradca má právo na primeranú odmenu, ako aj na náhradu nákladov, ktoré znáša štát a zaplatí ich po odpočítaní príspevku na odmenu zo strany príjemcu. Okrem tohto príspevku nemôže súkromný poradca od príjemcu právnej pomoci prijať nijakú odmenu alebo náhradu.

10 Ministerská vyhláška o právnej pomoci podrobnejšie upravuje podmienky priznania tejto právnej pomoci.

11 Ustanovenie § 1 tejto vyhlášky stanovuje, že právna pomoc sa prizná na základe dostupných zdrojov, ako aj majetku žiadateľa a že z tohto dôvodu mu môže byť priznaná buď bezplatne, alebo, čo predstavuje jednu zo zmien zavedených v roku 2002 vo vzťahu k skôr platnej právnej úprave, za príspevok, ktorý znáša žiadateľ. V tejto súvislosti vyhláška rozlišuje medzi základným príspevkom („perusomavastuu“) a dodatočným príspevkom („lisäomavastuu“).

12 Podľa § 5 ministerskej vyhlášky o právnej pomoci základný príspevok zodpovedá percentuálnemu podielu odmien a bežných nákladov zvoleného poradcu, vrátane DPH,

ak je táto zahrnutá do výpočtu trov konania. Tento percentuálny podiel je stanovený v závislosti od týchto dostupných mesačných príjmových prahov:

„Pokiaľ ide o slobodnú osobu:

650 eur maximálne: 0 %

850 eur maximálne: 20 %

1 000 eur maximálne: 30 %

1 200 eur maximálne: 40 %

1 300 eur maximálne: 55 %

1 400 eur maximálne: 75 %

Pokiaľ ide o osobu žijúcu vo zväzku:

550 eur maximálne: 0 %

650 eur maximálne: 20 %

800 eur maximálne: 30 %

1 000 eur maximálne: 40 %

1 100 eur maximálne: 55 %

1 200 eur maximálne: 75 %.“

13 Ustanovenie § 6 ministerskej vyhlášky o právnej pomoci stanovuje, že právna pomoc sa v každom prípade neprizná, ak dostupné zdroje prekročia 1 400 eur pre slobodnú osobu a 1 200 eur pre osobu žijúcu vo zväzku.

14 Podľa § 7 tej istej ministerskej vyhlášky dodatočný príspevok sa vyžaduje, ak má príjemca vklady alebo iné obdobné majetkové hodnoty jednoducho speňažiteľné v hodnote vyššej ako 5 000 eur. Tento príspevok sa rovná polovici takýchto vkladov a majetkových hodnôt v hodnote vyššej, ako je táto posledná uvedená suma.

15 Ministerská vyhláška o kritériách odmeňovania právnej pomoci definuje uplatniteľné kritériá týkajúce sa platenia odmien. Ustanovenia § 2 až 7 tejto vyhlášky v tejto súvislosti obsahujú podrobné ustanovenia o výpočte bežných odmien, zatiaľ čo jej § 8 a 9 upravujú situácie, v ktorých sú odmeny stanovené v sume vyššej alebo naopak nižšej, ako sú bežné odmeny. Podľa § 11 tejto vyhlášky sa rovnaké kritériá uplatňujú aj vtedy, ak štátna kancelária poskytuje služby právnej pomoci v rámci súdneho konania.

Právna úprava DPH

16 Podľa § 1 zákona o dani z pridanej hodnoty [arvonlisäverolaki (1501/1993)] z 30. decembra 1993 právna pomoc poskytnutá súkromným poradcom v rámci súdneho konania podlieha DPH ako poskytovanie právnych služieb. Naopak, právna pomoc poskytnutá štátnymi kanceláriami bezplatne alebo za čiastočný príspevok nie je činnosťou podliehajúcou tejto dani.

Konanie pred podaním žaloby

17 Dňa 13. októbra 2004 Komisia zaslala fínskym orgánom list týkajúci sa rozdielneho zaobchádzania z hľadiska režimu DPH so službami právnej pomoci rovnakej povahy

podľa toho, či sú poskytované súkromnými poradcami alebo štátnymi kanceláriami. Podľa informácií získaných Komisiou tento režim spôsobuje skreslenie hospodárskej súťaže určitého významu v neprospech súkromných poradcov.

18 Listom zo 17. decembra 2004 fínske orgány opísali režim DPH uplatniteľný na služby právnej pomoci a vysvetlili, že skresľuje hospodársku súťaž iba zanedbateľne, pretože iné faktory než DPH, ako profesijná skúsenosť alebo pracovná záťaž štátnych kancelárií, majú významný vplyv, pokiaľ ide o voľbu príjemcu právnej pomoci medzi štátnymi kanceláriami a súkromnými poradcami.

19 Dňa 19. decembra 2005, domnievajúc sa, že tieto vysvetlenia neboli dostatočné, Komisia podľa článku 226 ES zaslala Fínskej republike výzvu, v ktorej uviedla, že ak príjemca právnej pomoci sám zaplatí čiastočnú protihodnotu a ak túto pomoc môže poskytnúť aj súkromný poradca, a to v rámci súdneho konania, služby poskytované štátnymi kanceláriami musia podliehať DPH. Podľa Komisie totiž v takomto prípade štátne kancelárie nekonajú ako orgány verejnej moci v zmysle článku 4 ods. 5 prvého pododseku šiestej smernice a to, že dotknuté služby nepodliehajú DPH, spôsobuje skreslenie hospodárskej súťaže určitého významu v zmysle druhého pododseku tohto ustanovenia.

20 Fínska republika vo svojej odpovedi zo 16. februára 2006 zopakovala svoje tvrdenia a zdôraznila umelo vytváranú povahu predpokladu Komisie, podľa ktorého štátne kancelárie konajú v postavení orgánu verejnej moci, ak vystupujú mimo súdnych konaní, ale nie vtedy, ak vystupujú v rámci týchto konaní a tak isto ak sa právna pomoc poskytuje bezplatne, nie však v prípade, že sa poskytuje za čiastočný príspevok hradený príjemcom.

21 Keďže Komisia sa neuspokojila s touto odpoveďou, 15. decembra 2006 zaslala Fínskej republike odôvodnené stanovisko, v ktorom na jednej strane dospela k záveru, že Fínska republika porušila článok 2 bod 1, článok 4 ods. 1, 2 a 5 šiestej smernice, pokiaľ ide o určité služby poskytované štátnymi kanceláriami ako protihodnota za čiastočnú odmenu, a na druhej strane vyzvala tento členský štát, aby dosiahol súlad s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

22 Listom z 15. februára 2007 Fínska republika odpovedala na toto odôvodnené stanovisko, zachovávajúc stanovisko bránené v jej odpovedi na výzvu.

23 Za týchto podmienok sa Komisia rozhodla podať túto žalobu.

O žalobe

Argumentácia účastníkov konania

24 Komisia v predmetnej žalobe spresňuje, že Fínskej republike vytýka výlučne skutočnosť, že nepodriadila DPH služby právnej pomoci, ak ich poskytujú štátne kancelárie v rámci súdneho konania za čiastočný príspevok príjemcu tejto pomoci. Táto žaloba preto nemá spochybniť to, že tie isté služby nepodliehajú DPH, ak ich poskytujú štátne kancelárie bezplatne; služby poskytované súkromným poradcom ako také pritom v každom prípade podliehajú DPH, pričom štát platí odmeny a DPH faktúrovanú zo strany poradcu. To, že predmetné plnenia štátnych kancelárií nepodliehajú DPH, totiž vyplýva v tomto poslednom uvedenom prípade zo skutočnosti, že tieto služby sa poskytujú bez protihodnoty, ktorú by hradil príjemca právnej pomoci, pričom právnici zamestnaní týmito kanceláriami prijímajú ako jedinú odmenu svoj bežný plat. Takéto služby preto nemožno považovať za poskytované za protihodnotu v zmysle článku 2 bodu 1 šiestej smernice.

25 Naopak, podľa Komisie, ak štátne kancelárie poskytujú služby právnej pomoci v rámci súdneho konania za čiastočný príspevok príjemcu, vykonávajú hospodársku činnosť v zmysle šiestej smernice. Táto hospodárska činnosť znamená poskytnutie služieb vykonávané za protihodnotu v zmysle článku 2 bodu 1 tejto smernice, keďže existuje priama súvislosť medzi službou poskytovanou štátnou kanceláriou a príspevkom plateným príjemcom.

26 Za týchto podmienok sa Komisia domnieva, že je nevyhnutné preskúmať uplatniteľnosť výnimiek upravených v článku 4 ods. 5 tejto smernice.

27 V tejto súvislosti uvádza, že pokiaľ ide o dotknuté služby, štátne kancelárie nekonajú ako orgány verejnej moci v zmysle prvého pododseku tohto ustanovenia, pretože tieto služby nie sú vykonávané v rámci právneho režimu, ktorý je pre nich osobitný (pozri najmä rozsudok zo 14. decembra 2000, Fazenda Pública, C-446/98, Zb. s. I-11435, bod 17 a citovanú judikatúru). Štátne kancelárie totiž neposkytujú takéto služby podľa osobitných ustanovení, ktoré by sa neuplatňovali na súkromných poradcov, ale konajú v rovnakom právnom rámci, ako títo poslední uvedení. Situácia je v tejto súvislosti rozdielna, keď štátne kancelárie poskytujú služby právnej pomoci mimo súdneho konania. Keďže však takáto činnosť nie je umožnená súkromným poradcom, nie je vykonávaná štátnymi kanceláriami za rovnakých právnych podmienok ako tých, ktoré sa uplatňujú na týchto poradcov.

28 V každom prípade sa Komisia domnieva, že to, že služby právnej pomoci poskytované za čiastočný príspevok štátnymi kanceláriami nepodliehajú DPH vedie k skresleniu hospodárskej súťaže určitého významu v zmysle článku 4 ods. 5 druhého pododseku šiestej smernice. Vzhľadom na nízkosť stropov príjmov a majetku, ktorým podlieha priznanie tejto pomoci, totiž rozdiel 22 % zodpovedajúci sadzbe DPH uplatniteľnej vo Fínsku v protihodnote, ktorá sa má zaplatiť, citeľne skresľuje hospodársku súťaž a to o to

viac, že koneční spotrebitelia nemajú právo odpočítať túto daň. Toto skreslenie hospodárskej súťaže sa musí v zmysle judikatúry považovať za „väčšie ako zanedbateľné“ (pozri rozsudok zo 16. septembra 2008, Isle of Wight Council a i., C-288/07, Zb. s. I-7203, bod 79), keďže viac ako 4 000 osôb každý rok využíva služby právnej pomoci za čiastočný príspevok.

29 Fínska vláda tvrdí, že služby právnej pomoci poskytované štátnymi kanceláriami predstavujú nerozdeliteľný celok, ktorý nemožno považovať za hospodársku činnosť v zmysle článku 2 bodu 1 šiestej smernice. Tieto služby sa nevykonávajú tak, aby pokrývali náklady, ktoré vytvárajú, ale sú predovšetkým financované z verejných zdrojov. Výkon týchto činností preto nie je spojený s hospodárskym rizikom charakterizujúcim bežnú obchodnú činnosť. Okrem toho príspevky ani čiastočne nepokrývajú náklady spojené s takýmito službami. Ako osobitnú hospodársku činnosť nemožno rozlišovať izolovanú časť činnosti týchto kancelárií. Takéto rozlišovanie nemôže byť odôvodnené ani minimálnym príspevkom, ktorý musia v závislosti od ich finančnej situácie zaplatiť niektorí príjemcovia pomoci, ani obsahom týchto služieb.

30 Pokiaľ ide o uplatnenie článku 4 ods. 5 prvého pododseku šiestej smernice, fínska vláda zdôrazňuje, že právna pomoc môže byť poskytnutá iba na základe osobitného právneho režimu, ktorý sa na ňu vzťahuje. Štátne kancelárie totiž plnia špecifickú úlohu, ktorá im je zverená zákonom, a podľa neho sú povinné poskytnúť túto pomoc. Iste, možnosť súkromného poradcu poskytnúť právnu pomoc je tiež založená na tom istom zákone. V takom prípade sa však táto pomoc poskytuje v nadväznosti na rozhodnutie štátnej kancelárie a súkromný poradca musí udeliť svoj súhlas. Orgán verejnej moci tak splnomocní tretiu nezávislú osobu, aby vykonala činnosť vyplývajúcu z právomoci orgánu verejnej moci.

31 V každom prípade fínska vláda sa domnieva, že to, že dotknuté služby nepodliehajú DPH, nespôsobuje skreslenie hospodárskej súťaže určitého významu v zmysle článku 4 ods. 5 druhého pododseku šiestej smernice. Totiž okrem skutočnosti, že nie je isté, že možno hovoriť o skreslení hospodárskej súťaže, pretože na priznanie výhody právnej pomoci sa vyžaduje rozhodnutie a odmeny sú upravené právnou úpravou, zo štatistických údajov vyplýva, že klienti, ktorí zaplatia čiastočný príspevok za služby právnej pomoci, predstavujú jasnú menšinu medzi klientmi právnej pomoci súkromných poradcov. Okrem toho, pokiaľ ide o veci, ktoré vyžadovali čiastočnú protihodnotu, pomer medzi tými, ktoré boli preskúmané súkromným poradcom, a tými, ktorými sa zaoberal štátny poradca v rámci súdnych vecí, je stabilný v priebehu obdobia rokov 2004 až 2006. Nakoniec výber poradcu ovplyvňujú iné okolnosti ako DPH, najmä vzťah skoršej klientely a jeho skúsenosti.

Posúdenie Súdnym dvorom

32 Na úvod treba spresniť, že predmetnou žalobou Komisia nespochybňuje, že služby právnej pomoci poskytnuté štátnymi kanceláriami nepodliehajú DPH, ak sa tieto plnenia uskutočňujú na jednej strane bezplatne v rámci súdnych konaní a na druhej strane mimo rámca takýchto konaní, či už je to bezplatne alebo nie.

33 Predmetná žaloba Komisie sa totiž týka výlučne toho, že služby právnej pomoci poskytnuté štátnymi kanceláriami v rámci súdnych konaní za čiastočný príspevok hradený príjemcom nepodliehajú DPH, keďže jeho dostupné príjmy prekračujú stanovený prah bezplatnej právnej pomoci, ale sú nižšie ako horná hranica vylučujúca priznanie akejkoľvek právnej pomoci. Zdá sa preto, že Komisiu viedlo k podaniu žaloby to, že režim právnej pomoci platnej vo Fínsku bol rozšírený aj na osoby, ktorých príjmy, hoci sú nízke, sú napriek tomu vyššie ako príjmy osôb požívajúcich právo na bezplatnú právnu pomoc, pričom táto pomoc je prvým uvedeným osobám poskytovaná za nimi

hradený čiastočný príspevok. Vysvetlenia, ktoré nasledujú, sa preto vzťahujú výlučne na túto časť činností právnej pomoci štátnych kancelárií.

34 Treba pripomenúť, že hoci šiesta smernica vymedzuje veľmi širokú pôsobnosť DPH, týka sa iba činností, ktoré majú hospodársky charakter (pozri najmä rozsudky z 11. júla 1996, Régie dauphinoise, C-306/94, Zb. s. I-3695, bod 15; z 26. júna 2003, MKG--Kraftfahrzeuge-Factoring, C-305/01, Zb. s. I-6729, bod 39, ako aj z 26. júna 2007, Hutchison 3G a i., C-369/04, Zb. s. I-5247, bod 28).

35 Podľa článku 2 šiestej smernice, týkajúceho sa zdaniteľných činností, DPH podliehajú popri dovoze tovaru dodávky tovaru alebo poskytovanie služieb za protihodnotu v rámci územia štátu. Okrem toho podľa článku 4 ods. 1 tejto smernice je za zdaniteľnú osobu považovaný ktokoľvek, kto nezávisle vykonáva hospodársku činnosť, odhliadajúc od účelu a výsledkov tejto činnosti (pozri najmä rozsudky z 26. marca 1987, Komisia/Holandsko, 235/85, Zb. s. 1471, bod 6; z 12. septembra 2000, Komisia/Grécko, C-260/98, Zb. s. I-6537, bod 24, ako aj Isle of Wight Council a i., už citovaný, body 26 a 27).

36 Pojem „hospodárske činnosti“ je definovaný v článku 4 ods. 2 šiestej smernice ako zahŕňajúci všetky činnosti výrobcu, obchodníka a osoby poskytujúcej služby, a najmä činnosti týkajúce sa využívania hmotného alebo nehmotného majetku na účely nadobúdania zisku z nich na nepretržitom základe (pozri najmä rozsudky z 26. mája 2005, Kretztechnik, C-465/03, Zb. s. I-4357, bod 18, ako aj Hutchison 3G a i., už citovaný, bod 27).

37 Analýza týchto definícií poukazuje na rozsah pôsobnosti pojmu hospodárske činnosti, ako aj na objektívny charakter tohto pojmu v tom zmysle, že činnosť je posudzovaná

sama osebe nezávisle od jej cieľov alebo jej výsledkov (pozri najmä rozsudky Komisia/Grécko, už citovaný, bod 26, ako aj z 21. februára 2006, University of Huddersfield, C-223/03, Zb. s. I-1751, bod 47 a citovanú judikatúru). Činnosť sa tak vo všeobecnosti považuje za hospodársku, ak má nepretržitý charakter a je vykonávaná za odmenu, ktorú poberá ten, kto ju uskutočňuje (rozsudky Komisia/Holandsko, už citovaný, body 9 a 15, ako aj z 13. decembra 2007, Götz, C-408/06, Zb. s. I-11295, bod 18).

38 Na druhej strane z judikatúry vyplýva, že zaplatenie poplatku nie je samo osebe takej povahy, aby dalo danej činnosti hospodársku povahu (pozri rozsudky Hutchison 3G a i., už citovaný, bod 39 a citovanú judikatúru, ako aj Götz, už citovaný, bod 21).

39 Na posúdenie dôvodnosti žaloby podanej Komisiou treba preto v prvom rade preskúmať, či služby právnej pomoci poskytované štátnymi kanceláriami v rámci súdnych konaní za čiastočný príspevok predstavujú hospodárske činnosti v zmysle článku 2 bodu 1 a článku 4 ods. 1 a 2 šiestej smernice.

40 Najskôr treba uviesť, že vzhľadom na objektívny charakter pojmu hospodárske činnosti skutočnosť, že táto činnosť štátnych kancelárií spočíva vo výkone úloh zverených a upravených zákonom s cieľom všeobecného záujmu a mimo akéhokoľvek hospodárskeho alebo obchodného cieľa, je z tohto pohľadu irelevantná. Šiesta smernica vo svojom článku 6 výslovne stanovuje, že režimu DPH podliehajú určité činnosti vykonávané podľa zákona (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 10, a Komisia/Grécko, už citovaný, bod 28).

41 Okrem toho je nepochybné, že dotknuté služby právnej pomoci poskytujú štátne kancelárie nepretržite.

42 Za týchto podmienok treba preskúmať, či tieto služby možno považovať za poskytované týmito štátnymi kanceláriami za odmenu.

43 V tomto ohľade treba uviesť, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v rámci systému DPH zdaniteľné činnosti predpokladajú existenciu operácie medzi účastníkmi obsahujúcu určenie ceny alebo protihodnoty. Ak činnosť poskytovateľa spočíva iba v poskytovaní plnení bez priamej protihodnoty, neexistuje zdaniteľný základ a tieto plnenia preto nepodliehajú DPH (pozri rozsudky z 1. apríla 1982, Hong-Kong Trade Development Council, 89/81, Zb. s. 1277, body 9 a 10, ako aj z 3. marca 1994, Tolsma, C-16/93, Zb. s. I-743, bod 12).

44 Podľa judikatúry z toho vyplýva, že poskytnutie služieb „sa vykonáva za protihodnotu“ v zmysle článku 2 bodu 1 šiestej smernice len vtedy, ak medzi poskytovateľom a príjemcom existuje právny vzťah, v rámci ktorého dôjde k vzájomnej výmene plnení, pričom odmena prijatá poskytovateľom predstavuje skutočnú protihodnotu za službu poskytnutú príjemcovi (pozri najmä rozsudky Tolsma, už citovaný, bod 14; z 5. júna 1997, SDC, C-2/95, Zb. s. I-3017, bod 45, a MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, už citovaný, bod 47).

45 V dôsledku toho podľa judikatúry Súdneho dvora existencia poskytovania služieb za protihodnotu v zmysle tohto článku 2 bodu 1 šiestej smernice predpokladá priamu súvislosť medzi poskytnutou službou a prijatou protihodnotou (pozri najmä rozsudky z 8. marca 1988, Apple and Pear Development Council, 102/86, Zb. s. 1443, body 11 a 12; zo 16. októbra 1997, Fillibeck, C-258/95, Zb. s. I-5577, bod 12, ako aj Komisia/Grécko, už citovaný, bod 29).

46 V predmetnej veci treba konštatovať, že služby právnej pomoci dotknuté touto žalobou nie sú poskytované štátnymi kanceláriami bezplatne a v dôsledku toho nie za

neexistencie akejkoľvek protihodnoty, pretože príjemcovia týchto služieb musia zaplatiť štátnym kanceláriám príspevok.

47 Je však nepochybné, že tento príspevok je iba čiastočný v tom zmysle, že nepokrýva celú sumu odmien stanovených vnútroštátnou právnou úpravou v závislosti od povahy sporu z dôvodu odmeny za služby právnej pomoci poskytované štátnymi kanceláriami a súkromnými poradcami. Ako totiž vyplýva z bodov 12 až 14 tohto rozsudku, príspevok vytvorený základným príspevkom predstavuje percentuálny podiel pohybujúci sa od 20 % až do 75 % tejto sumy. Iste, tento príspevok môže byť v závislosti od majetku príjemcu doplnený dodatočným príspevkom. Komisia však netvrdí, a ako uviedol generálny advokát v bode 48 svojich návrhov, je vzhľadom na hornú hranicu príjmov stanovenú vnútroštátnou právnou úpravou na priznanie právnej pomoci nepravdepodobné, že tento dodatočný príspevok bude spôsobilý viesť k zaplateniu zo strany príjemcu odmeny rovnajúcej sa všetkým odmenám stanoveným touto právnou úpravou za poskytovanie služieb právnej pomoci.

48 Ak suma tohto čiastočného príspevku predstavuje časť týchto odmien, konečná suma nie je vypočítaná výlučne na ich základe, ale závisí tiež od príjmov a majetku príjemcov. Je to preto ich úroveň a nie napríklad počet hodín odpracovaných štátnymi kanceláriami alebo stupeň obťažnosti dotknutej veci, ktorá určuje podiel odmien, ktorý zostáva na ťarchu príjemcu.

49 Z toho vyplýva, že čiastočný príspevok zaplatený štátnym kanceláriám zo strany príjemcov služieb právnej pomoci iba čiastočne závisí od skutočnej hodnoty poskytnutých služieb, keďže vzťah s touto hodnotou je tým užší, čím sú príjmy a majetok týchto príjemcov nižšie.

50 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 50 a 51 svojich návrhov, toto zistenie je podporené skutočnosťou, že podľa údajov zaslaných fínskou vládou v rámci tohto konania suma čiastočných príspevkov zaplatených v roku 2007 príjemcami služieb právnej pomoci poskytnutých štátnymi kanceláriami, ktoré zodpovedajú iba jednej tretine všetkých služieb poskytnutých štátnymi kanceláriami, dosiahla 1,9 milióna eur, zatiaľ čo čisté náklady na fungovanie týchto kancelárií predstavovali 24,5 milióna eur. Aj keby tieto údaje zahŕňali tiež služby právnej pomoci poskytnuté mimo rámca súdnych konaní, takýto rozdiel môže naznačovať, že čiastočný príspevok hradený príjemcami musí byť spojený skôr s príspevkom, ktorého prijatie nie je samo osebe spôsobilé priznať hospodársku povahu určitej činnosti, ale predstavuje iba odmenu vo vlastnom zmysle slova.

51 Vo svetle týchto skutočností sa preto nezdá, že vzťah medzi službami právnej pomoci poskytovanými štátnymi kanceláriami a protihodnotou, ktorú majú zaplatiť príjemcovia, má vyžadovanú priamu povahu na to, aby mohla byť považovaná za odmenu za tieto služby, a na to, aby sa tieto služby považovali za hospodárske činnosti v zmysle článku 2 bodu 1 a článku 4 ods. 1 a 2 šiestej smernice.

52 Komisia v predmetnej veci neposkytla iné dôkazy spôsobilé preukázať, že dotknuté služby predstavujú takéto hospodárske činnosti. Najmä ak Komisia vo svojej žalobe tvrdí, že existuje priama súvislosť medzi čiastočným príspevkom hradeným príjemcami služieb právnej pomoci a službami poskytnutými štátnymi kanceláriami, na podporu tohto tvrdenia neuviedla nijaké osobitné tvrdenie a nepredložila nijaký dôkaz spôsobilý odôvodniť existenciu takejto priamej súvislosti a to napriek tomu, že na určenie tohto príspevku sa prihliada na výšku príjmov a majetok príjemcu. Podľa ustálenej judikatúry v rámci konania o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES prislúcha Komisii povinnosť preukázať existenciu uplatňovaného nesplnenia povinnosti. Komisia musí predložiť Súdnemu dvoru potrebné dôkazy, aby mohol sám potvrdiť existenciu tohto nesplnenia povinnosti, bez toho aby sa mohol oprieť o akýkoľvek predpoklad (pozri najmä rozsudok z 26. apríla 2005, Komisia/Írsko, C-494/01, Zb. s. I-3331, bod 41 a citovanú judikatúru).

53 Za týchto podmienok pri neexistencii hospodárskej činnosti štátnych kancelárií uplatniteľnosť článku 4 ods. 5 prvého pododseku šiestej smernice predpokladajúceho predchádzajúce zistenie hospodárskeho charakteru dotknutej činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky Hutchison 3G a i., už citovaný, bod 42, ako aj Götz, už citovaný, bod 15) nie je nevyhnutné preskúmať v druhom rade argumentáciu Komisie týkajúcu sa na jednej strane otázky, či tieto kancelárie vykonávajú dotknutú činnosť poskytovania služieb právnej pomoci ako orgány verejnej moci v zmysle prvého pododseku tohto ustanovenia, a na druhej strane, či to, že táto činnosť nepodlieha DPH v každom prípade, vedie k skresleniu hospodárskej súťaže určitého významu v zmysle druhého pododseku toho istého ustanovenia.

54 Vzhľadom na vyššie uvedené treba predmetnú žalobu zamietnuť.

O trovách

55 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Fínska republika navrhla zaviazať Komisiu na náhradu trov konania a Komisia nemala úspech vo svojich návrhoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Komisia Európskych spoločenstiev je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy